

sub sacris altaribus reconduntur. *Tom. I. in exhortationis altaribus reconduntur.*

Eruuntur nobiles reliquie sepulcro ignobili, ostenduntur celo trophæa. Succedant victimę triumphales in locum vbi Christus hostia est. Sed ille super altare qui pro omnibus passus est: isti sub altari, qui illius redempti sunt passione. Hunc ego locum prædestinaueram mihi. Dignum est enim vt ibi requiescat Sacerdos, vbi Sacerdos offerre consuevit. Sed cedo *Ambrosius sub sacris victimis dexteram portionem, locus iste Martiris sepeliri debebatur. Condamus ergo reliquias sacrosanctas & dignis edibus inuehamus, totumque diem hic requiescenda deuotione celebremus. Tom. 3. lib. Epist. 10. Epist. ret Sacerdos, & de inuentione corporum SS. Gernasij & Prothasij. vbi offerre consueuisset.*

CAPVT TERTIVM De Ieiunio Christiano.

I. Ieiunium à Deo in paradiso institutum, & ad id nos Christi Seruatoris nostri exemplo inuitari.

ITaque ne terrenum quis, aut nouellum putet esse ieiunium, primus vsus mundi à ieiunio cępit, quando lux clara replenduit. Secundus dies in ieiunio, quando cęli factum est firmamentum. Tertio die pabulum terra germinauit, natura obsequium præbuit, ieiunium tamen cęlestis disciplina seruauit. Quarto die luminaria facta sunt Solis & Lunę, & adhuc ieiunium. Quinto die produxerunt aquę reptilia animarum, & volatilia volantia super terram secundum firmamentum cęli, & vidit Deus quia bona sunt, & benedixit eis, dicens: * Crescite & multiplicamini, & replete aquas quę sunt in mari, & volatilia multiplicentur super terram, & adhuc ieiunium. Denique benedixit ea. Scriptum est, Et dixit: Crescite: & non dixit, Edite & manducate. Sexto die bestię sunt creatę, & cum bestijs orta edēdi potestas est,

Primus vsus mundi à ieiunio cępit.

** Gen. 1.*

Sexto die cum bestijs orta est potestas edēdi.

est, & vsus escarum. Vbi cibus cœpit, ibi finis factus est mundi: vbi cœpit sua incrementa nescire, ibi cœperunt diuina circa eum opera ferri. Quo indicio declaratum est, quod per cibum mûdus haberet imminui, per quos desijt augeri. Nemo delictum sciebat, nemo pœnâ timebat, nemo nouerat timorem. Plantauit Dominus paradysum ad gratiam beatorum, posuit ibi hominem operari & custodire eum.

Prima lex in Et vt sciamus nō esse nouum ieiunium, primam illis paradiso de iei legem constituit de ieiunio. Sciebat enim quod per unio cōstituta escam culpa haberet intrare. Intrauerat prima pœ-

** Gen. 3.*

** Deligno quod est scientiæ boni & mali nō comedetis: qua die autem manducaueritis ex eo, morte moriemini. Eousque autem nemo præuaricari nouerat, vt adhuc orta non esset, quæ prima est præuaricatio. Indictum ieiunium abstinentiæ lex à Domino Deo, præuaricatio legis à diabolo, culpa per cibum, latebra post cibum. Cognitio infirmitatis in cibo, virtus firmitatis in ieiunio. Tom. 4. lib. de Helia & ieiunio, Cap. 4.*

Quod si poeta ille, perniciosam mentibus hominum, & subeundis obnoxiam naufragijs lasciuix secularis illecebrâ iudicauit, quid nos æstimare oportet, quibus scriptum est: * Carnis curam ne feceritis

** Rom. 13.*

** 1. Cor. 9.*

*Christus nō p in concupiscentijs. Et alibi: * Castigo corpus meum luxuriâ, sed p & in seruitutem redigo, ne alijs prædicâs ipse repro- ieiunium nobis bus efficiat? Non enim per luxuriam nobis Christus, salutē attulit. sed per ieiunium salutem attulit. Non ille emerendæ Christus nō so gratiæ suæ causa, sed nostræ eruditionis gratia ieiulū corpus, sed nauit. Neque infirmitate corporis victus est vt esuatiâ infirmita rirer, sed esuriendo suscepti corporis fidem præstitit, tes nostri cor vt non solum corpus, sed etiam infirmitates nostri poris in se sus- corporis doceret à se susceptas. Tom. 2. lib. 3. de fide ad cepit.*

Gratianum Augustum, Cap. 2.

Christus ieiunauit vt nos stus ieiunauerit astruant, nisi vt nobis exemplo esset ad ieiunandū eius ieiunium. Tom. 3. lib. Epist. 10. Epist. 82. inuitaret.

Victoria

Victoria nostra crux Christi est, trophæum nostrum pascha est Domini Iesu. Sed ille ante est præliatus, vt vinceret, non quòd ipse egeret certamine, sed vt nobis formam debellandi ante præscriberet, & postea daret gratiam triumphandi. Certamen nostrum ieiunium est. Denique ieiunauit Saluator, & sic tentator ad eum accessit. Et primùm gulæ direxit spiculum, dicens: * Si Filius Dei es, dic lapidi huic vt panis fiat. Ille cibum velut escam laquei præterdit, vt sic illaquearet appetentiam corporalem. Dominus ieiunium prætulit, vt laqueos tentatoris sui & vincula dissolueret. Tom. 4. lib. de Helia & ieiunio, Cap. 1.

Certamen nostrum ieiunium est.
* Matth. 4.

II. *Hoftes Euangelicæ veritatis esse, qui ieiunium nullius meriti esse docent, eamq; hæresin Ambrosij a tate à quibusdam apostatis monachis propagatam esse.*

AVdio homines qui dicunt nullum esse abstinentiæ meritum, nullum frugalitatis, nullam virginitatis gratiam, pari omnes æstimare pretio, delirare eos qui ieiunijs castigent carnem suam, vt menti subditam faciant. Quod numquam fecisset, numquam scripsisset ad instruendum alios Paullus Apostolus, si deliramentum putasset. * Gloriatur itaque dicens: Sed castigo corpus meum & in seruitutem redigo, ne alijs prædicans ipse reprobis inueniar. Ergo qui non castigant corpus suum, & volunt prædicare alijs, ipsi reprobi habentur. An quicquam tam reprobum, quàm quod ad luxuriam, ad corruptelam, ad lasciuiam prouocat, quàm incitamentum libidinis, incontinentiæ fomes, incendiū cupiditatis: Quæ istiusmodi Epicureos noua schola misit non philosophorum, vt ipsi aiunt, sed imperitorum, qui voluptatem prædicent, delicias suadeant, castimoniam nullius esse dicant vtilitatis? * Fuerunt nobiscum, sed non fuerunt ex nobis. Neque enim pudet dicere quod dicit Euangelista Ioannes. Sed hic positi primo ieiunabant,

Sunt heretici qui abstinentiæ nullum esse meritum dicunt, quos Apostolus Paullus confutat.

* 1. Cor. 9.

Quæ istiusmodi Epicureos noua schola misit non philosophorum, hodie plenus est.

* 1. Ioan. 2.

Propter dis-
plina strictio-
nem quida vis-
sam monasti-
ca deseruerunt,
et deinde, ne
soli perirent,
virtutes nulli-
us esse meriti,
alijs etia per-
suadere comati
sunt.

* Matth. 17.

* Act. 10.

* Exod. 34.

* Dan. 14.

* Tob. 4. et 12
ieiunijs elum-
tur peccata.

* 1. Cor. 15.

Cur Paullus
pro Christi fr-
de certauerit
fortiter.

nabant, intra monasterium continebantur: nullus
erat luxuriæ locus, interdita ludibrosæ disputatio-
nis licentia. Hoc delicati non potuerunt ferre. Abie-
runt, deinde volentes redire non sunt recepti. Plera-
que enim audieram quæ deberent cauere. Monue-
ram, nihil profeceram. Efferuiscetes itaque dissemi-
nare talia cœperunt, quibus in centores essent vitio-
rum omnium. Miserabiles perdiderunt vtrique quod
ieiunauerunt. Perdiderunt quod se aliquo continu-
erunt tempore. Nunc itaque diabolico studio inui-
denter aliorum operibus bonis, quorum ipsi fructu ex-
ciderunt.

Et mox subiicit:

Denique in posterioribus docuit Christus non fa-
cile malum posse nisi nostro vinci ieiunio, dicens:
* Hoc genus non eijcitur nisi in oratione & ieiunio.
Quid etiam sibi vult Scriptura * quæ docet ieiunaf-
se Petrum, & ieiunanti atque oranti de baptizandis
gentibus reuelatum mysterium, nisi vt ostenderet
etiam ipsos sanctos cum ieiunant, tunc fieri præstan-
tiores? * Denique Moyfes cum ieiunaret, legem ac-
cepit. Et ideo Petrus cum ieiunaret, edoctus est noui
testamenti gratiam. * Daniel quoque ieiunij me-
rito ora clausit leonum, futurorumque temporum vi-
dit negotia. Aut quæ salus nobis esse potest, nisi iei-
unio eluerimus peccata nostra: cū Scriptura dicat:
* Ieiuniū & elemosyna à peccato liberat? Qui sunt
ergo hi præceptores noui qui meritum excludunt iei-
unij? Nonne gentiliū vox ista est dicentium: Man-
ducemus & bibamus? Quos bene irridet Apostolus
dicens: * Si secundum hominem pugnaui Ephesi ad
bestias, quid mihi prodest, si mortui non resurgunt?
Māducemus & bibamus: cras enim moriemur. Hoc
est: Quid mihi profuit vsque ad mortem contentio:
nisi vt hominem redimerem meum? Qui frustra redi-
mitur: si nulla est spes resurrectionis. Ac per hoc spe
omni redemptionis amissa manducemus & bibamus:
ac amittamus fructum præsentium, qui futurorum
nullum

nullum tenemus. Illorum est ergo cibus & potibus indulgere, qui nihil post mortem suam sperant.

Et paullo post:

O stultū Helisæum qui siluestribus ramis & amaris pascēbat prophetas: Immemorem scripturarum Esdræ qui memoria Scripturas reddidit: Insuperantem Paulum, qui gloriatur ieiunijs, si nihil profunt ieiunia. *Tom. 3. lib. Epist. 10. Epist. 82. ad Vercellensem Ecclēsiā.*

Qui post mortē nihil sperat cibus & potibus indulget. Si ieiunia nihil profunt, Helisæus, Esdras, et Paulus delectantur.

Qui gloriam requirunt, his ea merces præsentium, umbra futurorum est, quæ impediatur vitam æternam: quod in Evangelio scriptum est: * Amen dico vobis, receperunt mercedem suam, de his videlicet qui velut tuba canendo vulgare liberalitatem suam, quam faciunt circa pauperes, gestiunt. Similiter & de ieiunio quod ostentationis causâ faciunt. Habent, inquit, mercedem suam. Honestatis igitur est vel misericordiam facere vel ieiuniū de ferre in abscondito, ut mercedem videaris à solo Deo tuo querere, non etiam ab hominibus. Nam qui ab hominibus querit, habet mercedem suam, qui autem à Deo, habet vitam æternam, quam præstare non potest nisi auctor æternitatis, sicut illud est: * Amen dico tibi, hodie tecum eris in paradiso. *Tom. 1. lib. 2. Officiorum, Cap. 1.*

Qui ieiunant in abscondito à solo Deo mercedem querunt, quam perdit qui ad ostentationē ieiunant.

* Luce 23.

* Matth. 4.

* 3. Reg. 17.

Quanta vis ieiunij sit multis scripturæ exemplis ostenditur.

* 3. Reg. 17.

Magna virtus est ieiunij. Denique tam speciosa militia est, ut ieiunare delectaret & Christum: tam valida ut ad cælum homines eleuaret. Et ut humanis magis quam diuinis vtar exemplis, * Helisæi ieiunio ore vox emissâ, cælum clausit sacrilego populo Iudæorum. Etenim cum à rege Achab altare esset idolo constitutum, ad verbum Prophetæ tribus annis & sex mensibus ros pluuiæ non cecidit super terram. Digna pœna, quæ intemperantiam digne coerceret, ut cælum impijs clauderetur, qui terrena polluerant. Dignum etiam, ut ad cõdemnationem regis sacrilegi Prophetæ * ad viduâ in Sareptam Sidoniæ mitteretur, quæ quoniam deuotionem cibo prætulit,

lit, meruit ut ariditatis publicæ sola non sentiret arumnam. Itaque non defecit hydria farinae, cum torrentis fluentia deficerent. Quid eius reliqua contexam?

* 3. Reg. 18.

* 4. Reg. 1.

* 4. Reg. 2.

Helias iunc plus meruit, quando plus ieiunauit.

* 4. Reg. 2.

Helias cælestem vitam vivebat in corpore.

Ieiunium est substantia & imago cælestis

Helias quo gradu in cælis ascenderit.

* Matth. 3.
Ioanes propter vitam austeritatem non homo sed Angelus æstimatus est.

* Matth. 11.

* *ibidem.*

* *Psal. 68.*

* Ieiunus filium viduæ ab inferis resuscitauit. * Ieiunus pluuia ore deposuit, ieiunus ignes de cælo. * ieiunus curru raptus est ad cælum, & quadraginta dierum ieiunio diuinam acquisiuit præsentiam. Tunc denique plus meruit, quando plus ieiunauit. * Ieiuno ore statuit fluentia Iordanis, & redundantem fluminis alueum repete siccatum, puluerulento transmigrauit vestigio. Merito illum dignum cælo diuina iudicauit sententia, ut cum ipso raperetur corpore: quoniam cælestem vitam vivebat in corpore, ac supernæ usum conuersationis exhibebat in terris. *Tom. 4. lib. de Helia & ieiunio, Cap. 2.*

Quid est ieiunium, nisi substantia & imago cælestis? Ieiunium refectio animæ, cibus mentis est, ieiunium est vita Angelorum, ieiunium culpa mors, excidium delictorum, remedium salutis, radix gratiæ, fundamentum est castitatis. Hoc ad Deum gradu citius peruenitur: hoc gradu Helias ascendit, antequam curru. Hanc hæreditatem sobrietatis & abstinentiæ ad cælum abiens, discipulo dereliquit. In hac virtute & spiritu Helix venit Ioannes. Denique in deserto & ille vacauit ieiunijs. * Esca autem eius erat locusta & mel siluestre. Et ideo quia vitæ humanæ possibilitatem continentia supergressus fuerat, non homo, sed Angelus æstimatus est. De ipso legimus: * Etiam plus quam propheta. Hic est de quo scriptum est: * Ecce mitto Angelum meum ante faciem tuam qui præparabit viam ante te. Quis humana virtute equos igneos, currus igneos potuisset ascendere, regere cursus aereos, nisi qui naturam humani corporis incorruptibilis ieiunij virtute mutasset? *Tom. 4. lib. de Helia & ieiunio, Cap. 3.*

Gula nudos facit, ieiunia operiunt & exuros. Unde Dominus ait: * Operui in ieiunio animam meam. Bonum operimentum quod animam tegit, ne à tentatore

tatore deprehendatur, ne à tentatore nudetur. Bonum velamen quod tegit culpam, tegit abstinentia, tegit gratia. * Beati enim quorum remissa sunt iniquitates, & quorum tecta sunt peccata. Tegit gratia, dum remittit, & omnem abolet errorem. Tegit abstinentia, dum abluit vitium, & mæsto abscondit affectu, atque extenuat pœnitendo. Etenim ieiunium & eleemosyna à peccato liberant. *Tom. 4. lib. de Helia*

* *Psal. 31.*

et ieiunio, Cap. 4.

Noli te iactare cùm ieiunas, noli gloriari, nihil tibi prodest ieiunium. Quæ enim ad ostentationem fiunt, non in futurum fructum extendunt suū, sed præsentium mercede consumuntur. *Tom. 4. lib. de Helia et ieiunio, Cap. 11.*

Ieiunium et eleemosyna à peccato liberant.

Si in hac vita tantum in Christo sperantes sumus, miserabiliores sumus omnibus hominibus. Manifestum est, quia & in hac præsentī vita & in futura speramus in Christo. Nec enim hīc deserit seruos suos, sed dat illis gratiam, & in futuro erunt in gloria æterna. Ut quid enim ieiunia, vigilia, exitus, munda vita, iustitia, misericordia, mors, si pro his nulla merces erit in futuro? Increduli autem vel hac vita fruntur. *Tom. 5. in cap. 15. Epist. 1. ad Corinth.*

Ieiunia que ad ostentationem fiunt, non extendunt fructum suum in futurum.

virtutibus præparata sunt.

In ieiunijs multis. Sæpe ieiunauit, ut Dei auxilio protegi mereretur. Ieiunat autem qui dum habet quod edat abstinet. *Tom. 5. in cap. 12. Epist. 2. ad Corinth.*

Is ieiunare dicitur, qui dum habet quod edat, abstinet.

III. Ieiunandum esse homini Christiano, qui grauiore tentatione pulsatur.

Sta autem Fratres omnia in commonitionem nostri facta esse nemo est qui nesciat, ut quotiescunque tribulationibus perurgemur ad hæc præsidia concurremus, ut puta aduersarius imminet, inimicus promptu est, ieiunemus & vincamus. Solent quidam homines quotiescunque necessitatem arduam nimis patiuntur, ad proximas gentes auxilij causa destinare legatos. Nos quod est melius, legationem ad Deum per ieiunia destinemus, ab ipso imploremus

In tribulationibus ad ieiunia confugiendum.

auxilia, ad ipsum nos corde & orationibus nos conferamus.

Et paullo post:

Tota in tribulatione Niniuitarum ciuitas ieiunauit. Bene dixi, tota. Non solum enim senes, & iuuenes, & infantes, sed etiam pecudes legimus ieiunasse. Mira res, ieiunant pro ciuitatis peccato, quæ peccati conditio non constringit. Vnde & nos Fratres temporum angustias sustinentes, omnes pariter ieiunare debemus, & misericordiam Dei cunctorum abstinentia deplorare. Nam quale sit, hoc Christianum pro salute sua non facere, quod pecudes pro hominum salute fecerunt? nisi quod stolidior pecude

Stolidior pecude est qui in dicto à Sacerdote ieiunio non ieiunat.

* 1. Cor. 15.

Precibus et ieiunijs oēs hostes nostros perfigare possimus.

Diaboli verbum est, homo fortis esto, manduca & bibe.

est qui in dicto pro se à Sacerdote ieiunio non ieiunat. Nonne enim pecus est qui non intelligit quid illi imminet, quid incumbat: & pecus quidem videns declinat foueam, cauet præcipitia, tu autem non vis ieiunando periculum declinare quod cernis? Desperationis enim genus est, tunc te manducare cum abstinere debeas: tunc gaudere cum debeas deplorare. De hac desperatione Apostolus dicit, quod à nobis auertat Deus: *Manducemus & bibamus, cras enim moriemur. Ieiunemus ergo Fratres sine intermissione, ut hostes nostros orationibus & abstinentia superare possimus per Dominum nostrum Iesum Christum. Tom. 3. Sermone 40. de ieiunijs Niniuitarum.

Et dixit illi: Si Filius Dei es, mitte te deorsum. Vere diabolica vox quæ mentem hominis de gradu altiore meritòrum præcipitare contendit. Quid enim tam proprium diabolo, quam suadere ut vnusquisque se mittat deorsum? Disce ergo & tu diabolum vincere. Agit te spiritus, sequere spiritum. Non te reuocet carnis illecebra, spiritu plenus disce contemnere voluptates. Ieiuna si vis vincere. Consequens est ut per hominem diabolus te putet esse tentandum. Christus quasi fortior facie ad faciem tentatur, tu per hominem. Et illud diaboli verbum est, cum dicit: homo fortis esto, manduca & bibe, & similis mane. Noli te tibi

tibi credere, non erubescas egere præfidijs, quibus non egebat Christus, & tamen ea non negligebat vt te doceret dicens: * Cauete ne grauetur cor vestrum in vino & crapula. Non erubuit Paullus qui ait: * Sic enitor non vt aerem cædens. Aëra quidem non cædebat Apostolus, sed potestates acrias verberabat. Sed castigo, inquit, corpus meum, & in feruitutē redigo, ne forte cum alijs prædicauerim ipse reprobus inueniar. *Tom. 5. lib. 4. Comment. in cap. 4. Luca.*

Intellexisse vos credo Fratres, cur hic nostra ieiunia illis mansionibus comparauerim, in quibus populus Israel tamquam in procinctu quodam positus Pharaonem regem labore quotidiano superauit, & ab inimicis suis quasi quibusdam castris mansionum sese statione defenderit, ita vt quicumque ex illo comitantium numero diurnæ stationis spatia nō confecit, aut Pharaon illum occupauit, aut solitudo peruasit. Sic ergo & nos propositum nobis quadraginta dierū iter debemus omni labore conficere, & quibusdam quasi castris nos ieiuniorum deuotione munire. Castra enim nobis sunt nostra ieiunia, quæ nos à diabolica oppugnatione defendunt. Denique stationes vocantur, quod stantes & commorantes in eis inimicos insidiantes repellamus. Castra plane sunt ieiunia Christianis, à quibus si quis aberrauerit, ab spirituali Pharaone inuaditur, aut peccatorum solitudine deuoratur. Peccatorum aurem solitudinem patitur qui deseritur societate sanctorum. Murus igitur quidam est Christiano ieiunium inexpugnabilis diabolo, intransgressibilis inimico. Quis enim vmquam Christianorum ieiunauit, & captus est? Quis sobrius mansit, & victus est? Temulentum aggreditur diabolus, luxuriosum oppugnat inimicus. Vbi autem ieiunium viderit, fugit, metuit, pertimescit, terretur pallore eius, debilitatur inedia, infirmitate prostermitur. Prostermitur inquam infirmitate, quia Christiana infirmitas fortitudo est. Vnde ait Apostolus: * Cum infirmor, tūc fortior sum. Sed

*Ieiunia nobis
castra sunt,
quæ nos à dia-
bolica oppu-
gnatione des-
ferunt.*

* 2. Cor. 12.

requirit aliquis, quemadmodum fortis infirmitas? Tunc est fortis infirmitas, quando caro tabescit ieiunij, anima puritate pinguescit. Quantum enim illi ciborum succus subtrahitur, tantum huic iustitiæ virtus augetur. Tunc igitur homo imbecillis quidem est ad secularia, sed fortis est ad diuina opera. Tunc enim magis de Deo cogitat, tunc iudicium metuit, tunc vincit inimicum. Ait enim Saluator de diabolo:

** Matth. 17.
Diabolus eij-
citur ieiunio.*

Hoc genus non eijcitur nisi in ieiunio & orationibus. Dicit utique à diabolo energumenum non nisi in ieiunij posse purgari. Videte ergo quæ ieiunij virtus sit, quantam homini suo præstet gratiam, quod tantâ præstet alteri medicinam: quemadmodum proprium sanctificet hominem, quod ita purificet alienum. Mira enim res est, alter ieiunat, & alteri prodest ieiunantis vtilitas. Ergo Fratres abstinentiæ arma minime deponamus, & quadraginta dierum ieiunia sine intermissione curemus. Hic est enim perfectus numerus ad vincendum. Dominus enim diabolum postea quàm quadraginta dies ieiunauit, eiecit, non quod nõ & ante ieiunia eum vincere potuisset: sed vt ostenderet nobis tunc nos diaboli posse esse victores, cum per quadraginta dies victores ieiunando desideriorum carnalium fuissetus. Eum autem qui hunc numerum consecratum gulæ intemperantia violasset, tamquam imbecillum & miserum facile eum ab inimico posse superari. Quomodo enim potest in altero diaboli improbitatem vincere, qui gulæ intemperantiam in seipso non vincit? Prius ergo homo tui victor esto, vt possis esse victor alterius. Sunt enim intra te proprij tibi hostes, qui quotidie te oppugnant. Ecce enim auaritia te diuitiarum ambitione circumuenit, luxuria epularum suauitate capriuat, hæresis scientiæ peruersitate peruerit. Vince ergo inimicos proprios, vt vincere possis alienos. Tom. 3. Sermone 25. de quadagesima.

*Ieiunium quæ
draginta die-
rum sine inter-
missione cura-
dum.*

IIII. Ieiunantem de se pœnas sumere, &
Deum placare.

Legimus in prophetis cùm Niniæ ciuitati sub-^{Iona 3.}
uerſio diuinitus immineret, & iuxta ſententiam
Dei deſtruendi illam tempus ingrueret, conſiſtentes
in ea aliud non habuiſſe præſidiũ niſi vt abiectis cra-^{Niniuitarum}
puloſis epulis, ieiunia continuata ſuſciperent, & di-^{præſidia.}
uitiarum ambitione ſepoſita, humilitate ſe pauper-
tatis induerent, ſcilicet, vt exinde remedium perci-
perent, vnde his perditio contingebat, hoc eſt, vt irã
diuinitatis quam luxuriando prouocauerant, abſti-
nendo lenirent, & offeſam quam in eos ſuperbia
contraxerat, humilitas mitigaret. Dicitur enim, in
illa tribulatione ipſe rex depoſita imperiali purpu-
ra, regali ambitione ſubmota, mēbra ſua cilicio præ-
cinxiſſe, atque in ſacco ſe diebus ac noctibus volu-
taſſe. Sapiens ergo rex, qui ſciret quemadmodum
aduerſa ſibi ſuperare deberet: hoſtes enim virtute
ſuperabat, Deum autem humilitate vincebat. Sapi-
ens plane rex, qui intelligeret quibus armis vtetur
pro temporis qualitate. Cùm enim inſidiãtur illi
homines, apprehendit arma bellica: cùm irãſcitur
ei Deus, corripit arma iuſtitie. Sapiens inquam rex,
qui pro ſalutẽ ciuium peccatorem ſe magis conſite-
tur eſſe quã regem. Obliuſcitur enim ſe regem eſ-
ſe, vbi Deum regẽ omnium pertimeſcit, nec poten-
tie ſuã meminit, vbi potentiam diuinitatis agno-
ſcit. Obliuſcitur ergo ſe regẽ eſſe, dum proijcit pur-
puram, dum diadema deponit, cilicio autem veſti-
tur & ſacco, ieiunijs perfeuerat, orationibus immo-
ratur. Mira res, dum ſe regem hominum eſſe nõ me-
minit, rex incipit eſſe iuſtitie. Religioſus igitur prin-
ceps non perdidit imperium, ſed mutauit. Principa-
tum enim ante militaris diſciplinã tenuit, nunc cœ-
leſtium diſciplinã obtinet principatum. Nõ in-
quam perdidit imperium, quia ſiue ferro ſiue iuſtitia
pro ciuium ſalute primus inuigilat. Primus plane in-

uigilat, quia ut tota ciuitas ieiunaret, famē sibi rex primus indixit, & solus omnium causa prior cepit esurire quam miles. Necessē enim erat ut qui potentior cunctis fuerat, deuotior fieret vniuersis. Exemplo igitur suo præparat religionis exercitum, nō armis, sed sola deuotione munitum: iubet omnem sexum, omnem ætatem à diurnis epulis abstinere. Additur religioso exercitui numerus, cū in tali deuotione etiam infantia militare compellitur. Pietas enim esse creditur in tali causa, paruulis quoque cibi substantiam denegare. Non enim sufficebat ad placandum Deum peccantium satisfactio, nisi seniorum quoque peccata paruulorum innocentia deploraret, & fletibus alienis delicta sua iuuentus ablueret. Ista autem Fratres omnia in cōmonitionem nostri facta esse nemo est qui nesciat, ut quotiescūque tribulationibus peruegemur, ad hæc præsidia cōcurramus, ut puta aduersarius imminet, inimicus in promptu est, ieiunemus & vincamus. Solēt quidam homines quotiescūque necessitatem arduam nimis patiūtur, ad proximas gentes auxiliij causa destinare legatos. Nos, quod est melius, legationem ad Deum per ieiunia destinemus, ab ipso imploremus auxilia, ad ipsum nos corde & orationibus cōferamus.

*Cur infantes
Niniuitarum
ieiunauerint.*

*Niniuitæ ieiunantes de se
pœnas sumserunt.*

Auxilium enim illi non aliunde rogando petiuerūt, sed de suis ieiunando visceribus exegerunt. *Tom. 3. Sermone 40. de ieiunio Niniuitarum.*

Sed fortasse referatur, quid quōd etiam lex quadraginta diebus lata est, tot dies obseruauit Moyses in monte Sina, & demonstratus est, cū præscripta legis acciperet. Recte ergo eodē numero declinandorum peccatorum præcepta tribuuntur, quo pœnæ culpa est perfoluta, ut cognoscamus quōd de eodem vitæ tempore debeat ex correctione laus comparari, quo potest puniēda culpa committi. Vnde nunc iam non pœnæ præscripti sunt dies quadraginta, sed vitæ, ut hoc numero ieiunij & orationibus crebrioribus nostrorum leuemus supplicia peccatorum, atque

*Præscripti sūt
nobis dies qua
draginta ad ieiunandum, ut*

que

que ad decreta legis intenti deuotione ac fide no-
strum corrigamus errorem. Itaque per Domini re-
surrectionem quadragesimus dies, iam non habetur
nouissimus, sed primus: atque inde vita numeratur,
ubi ante mortis numerus ad cōsummationem mun-
di & humani generis excidium cōputabatur. *Tom. 4. catorum.*
lib. de Noe et arca, Cap. 13.

V. *Quomodo sit ieiunium instituendum, vt
fructuosius fiat.*

Est interdum inutile & inane ieiunium, quod li-
cet ventrem & omnia viscera succo saturitatis
exhaurit, non tamen acceptum est Deo, quia men-
tem & intimos sensus minime vinculo iniquitatis
euacuat. Quid enim prodest ieiunare visceribus, &
luxuriare venatibus? abstinere cibus, errare pecca-
tis? castigare corpus inedia, mentem exercere ne-
quitia? vinum forte non bibere, & ebrius cogitati-
one malignitatis incedere, nisi quòd facilius caussa
est saturi siue temulenti quàm iniqui pariter & ieiu-
ni. Ille enim peccare aliquando desinet qui ebrius
aliquando obdormit, hic autem errare nō cessat, qui
exercitatus malis ieiunijs semper inuigilat. Vnde in-
utile & inane est tale ieiunium quod inedia membra
debilitat, & animā à perditione non liberat. De quo
ieiunio dicit sanctus Propheta ex persona Domini:
* Vt quid mihi ieiunastis, nō tale ieiunium elegi, di-
cit Dominus. An putatis illum ieiunare Fratres qui
primo diluculo non ad Ecclesiam vigilat, non bea-
torum Martyrum loca sancta perquirat, sed surgens
congregat seruos, disponit retia, canes producit,
saltus siluasque perlustrat? Seruos inquam secum
pertrahit, fortasse magis ad Ecclesiam festinantes,
& voluptatibus suis peccata accumulatur aliena, ne-
sciens reum se futurum tam de suo delicto quàm de
perditione seruorum. Tota igitur die venatibus im-
moratur, nūc clamorem immoderatum effert, nunc
silentium latenter indicit, lætus si aliquid ceperit,
iratus

*Quae ieiunia
sunt infructuosa*

*Inutile et inane
ieiunium est
quod inedia
membra debilitat,
et animam
à perditione
non liberat.*

*Ieiunantibus
primo diluculo
ad Ecclesiam
eundum et sa-
cra loca ven-
senda.*

*Qui ieiunat,
semel die cibū
sumit.*

*Voluntas Dei
est, vt ieiune-
mus à cibis pa-
riter et à pec-
catis.*

*Quid facies
dū vt Deo no-
stra ieiunia
sint accepta.*

*Ad perfectio-
nē ieiunij fac-
cit si pauperi-
bus largiamur
quod nobis
subtrahimus.*

iratus si id quod non habebat amiserit, & tanto studio gerit quasi ideo indictum ieiunium fuerit vt venetur. In his ergo luxurijs Fratres dicite quis cultus sit Dei, quæ mentis possit esse deuotio, qui propterea ieiunat, non vt Deo atque orationibus vacet, sed vt tota die otiosus & liber proprias exerceat voluptates? Quamuis igitur qui huiusmodi es frater, vespere ad domam redeas, quamuis declināte iam sole manduces, potes videri tardius te refecisse nō tamen Domino ieiunasse: non enim potes videri voluptatē tuam exercens, fecisse Domini voluntatem. Hæc est enim voluntas Domini, vt ieiunemus à cibis pariter & à peccatis. Abstinentiam indicamus corpori, vt à vitijs magis animā abstinere possimus. Frenum enim quoddam est luxuriantis animæ corpus exhaustum.

Et mox ita concludit:

Scire igitur debemus Fratres hoc acceptum Deo esse ieiunium, non solum vt abstinentia castigemus corpora, sed etiam humilitate animas induamus. Simus ad seruulos mites, blandi ad extraneos, misericordes ad pauperes. Surgētes primo diluculo ad Ecclesiam festinemus, referamus Deo gratias, peccatis veniam postulemus, rogantes præteritis delictis indulgentiam, cautelā futuris. Tota die sit nobis oratio vel lectio. Qui litteras nescit sanctum virum perquirens eius confabulatione pascatur, nulli actus seculi actus diuinitatis impediāt, non ludus tabulæ mentem auocet, non voluptas canū sensus abducatur, non negotij compēdium animam aueritate peruertat. Quicquid enim aliud præter mandatum Dei feceris, quamuis abstineas, non ieiunas. Hoc est enim salutare ieiunium, vt sicut abstinetur corpus ab epulis, & anima refrenetur à vitijs. Illud enim Fratres ad perfectionem ieiunij tacēdum nō est, vt qui abstinemus & minime prandemus, hoc tempore prandia nostra pauperibus prærogemus. Hæc enim est vera iustitia, si te esuriēte de cibo tuo alius satiatur, & tu

& tu prædictis tuis ieiunijs Dominum roges, & ille pro te satiatus exoret. Vtrumque tibi proficiens, & tua fames, & saturitas mendicorum. Ceterum qui sic abstinet, vt nihil pauperibus de suis epulis largiatur, videtur quæstui sibi suum fecisse ieiunium, & negotiationem parcendo. Ad hoc enim abstinuit non vt placeret Deo, sed ne amplius erogaret. Atque id eo bona elemosyna cum ieiunio, quasi non quoddam negotiationis genus, vt tam parce viuat, vt abstinentia sua Monachos clericosque præcedat. Nisi hoc interest, quòd illi hoc quæstus causa faciunt, nos salutis: illi pecuniæ compendio animas maccant, nos propter animarum lucrum nostra corpora castigamus. Tom. 3. Sermone 33. In tempore ieiunij non esse luxuriandum.

*Ieiunia quædam
quæstiuosa.*

Quàm euidenter expressa est diuitum consuetudo. Contristantur si aliena non rapiant, renunciant cibo, ieiunant, non vt peccatum minuant, sed vt crimen admittant. Videas illos tunc conuenientes ad Ecclesiam officiosos, humiles, assiduos, vt affectum sceleris impetrare mereantur. Sed dicit illis Deus: * Non hoc ieiunium elegi, nec si flectas vt circulum * *Esa. 58.*
collum tuum, cinerem etiam & cilicium substernas, Deus ipse per
nec vocabitis ieiunium acceptum. Non tale ieiunium elegi, dicit Dominus, sed solue omnem colligationem iniustitiæ, dissolue obligationes violentarum commutationum, dimitte confraetos in remissionem, conscriptionem iniquam dirumpe, frange panem tuum esurienti, egenos non habentes tectum, induc in domum tuam: si videris nudos cooperi, & domesticos feminis tui non despicias, tunc orietur tibi matutinum lumen tuum, & sanitas tua matutina orietur, & præcedet ante te iustitia, & maiestas Dei circumdabit te: tunc clamabis, & Deus exaudiet te: adhuc reloquente dicit: Ecce adsum. Audis diues quid Dominus Deus dicat: Et tu ad Ecclesiam venis, non vt conuiuij aliquid pauperibus largiaris, sed vt auferas. Ieiunas, non vt conuiuij tui sumtus proficiat

*Esaia propheta
ta leges prescribit ieiunantibus.*

ficiat egenis, sed vt spoliū de egētibz adipiscaris. Quid tibi vis cū libro, & charta, & signaculo, & conscriptione, & vinculo iuris? Non audisti: Solue omnē colligationem iniustitiæ, dissolue obligationem violentarum commutationum, dimitte contractos in remissionem, & omnem conscriptionem iniquam dirumpe: Tu mihi tabulas offers, ego tibi recito Dei legem. Tu atramento scribis, ego Spiritu Dei inscripta repeto oracula prophetarum. Tu testimonia falsa componis, ego testimonium conscientię tuæ posco, quia iudicem tuum effugere & declinare nō poteris, cuius testimonium non poteris recusare in die, qua reuelabit Dominus occulta hominum. Tu dicis: Destruam horrea mea. Et Dominus dicit: Sine magis, quicquid intra horreum est, pauperibus deputari, sine cellas istas pauperibus prodesse. Tu dicis: Maiora faciam, & illō congregabo omnia quæ nata sunt mihi. Dominus dicit: * Frange esurienti panem tuum. Tu dicis: Tollam pauperi domum suam. Dominus autem dicit, vt egenos non habentes tectum, inducas in domum tuam. Quomodo vis vt Deus te exaudiat, cū tu Deum non putes audiendum? Si non acquiescatur arbitrio diuitis, scena componitur. Dei estimatur iniuria, si diuitis peticio refutetur. *Tom. 4. cap. 10. lib. de Nabushe rex israelita.*

*Fames timore
Dei susceptus
facit ieiunium
acceptabile.*

Non omnis fames acceptabile ieiunium facit, sed fames quæ Dei timore suscipitur. Considera, Quadragesima totis præter sabbathum & dominicam ieiunatur diebus. Hoc ieiunium Domini pascha concludit. Venit iam dies resurrectionis, baptizantur electi, veniunt ad altare, accipiunt sacramenta, sitientes totis hauriunt venis. Merito dicunt singuli reflecti spiritali cibo & spiritali potu: * Parasti in conspectu meo mensam, & poculum tuum inebrians quàm præclarum est. Non sola autem fames queritur, sed plane disciplina ieiunij. Denique alijs dicitur: * In diebus ieiuniorum vestrorum inuenitis voluntates vestras, & omnes subditos vestros stimula-

* *Psal. 22.*

* *Esa. 58.*

tis. Ad iudicia & rixas ieiunatis, & pulsatis pugnis. Vt quid mihi tale ieiuniū, ita vt audiatur in clamore vox vestra? Non hoc ieiunium ego elegi, & diem ad humiliandum animam suam hominem: nec sic flectas vt circulum collum tuum, cinerem etiam & cilicium sub sternas, nec sic vocabitis ieiunium acceptum. Non tale ieiuniū ego elegi, dicit Dominus. Quod ieiunium improbetur, audiuius: nunc audiamus quod sit probabile. Sed solue omnem colligationem iniustitiæ tuæ, dissolue obligationem violentarum commutationum, dimitte contractos in remissionem, & omnem conscriptionem iniquam dirumpe. Frange esurienti panem tuum, & egenos non habentes rectum induc in domum tuam: & si videris nudum cooperi eum: & domesticos seminis tui non despicias. Vides quæ species sit & forma ieiunij? Quis mentis habitus: & * & * *Psal. 1.*

in lege Dei die ac nocte mediteris. Ipsa figura corporis plena iustitiæ gravitate, nullus tubor ebrietas circumfusus genas intuetium offendat aspectus, sed vultus casto micet pallore reuerendus, sermo grauior, oculus verecūdius, gressus stabilior atque moderatior. Plerumq; enim in turbatiore incessu proditur motus animorum. Vultus intentior, & quidem cogitationis suæ arbiter, & tacitus cordis interpres, vt neque tristitiam prætexat, neque soluatur risu incontinenti. Non enim superfluum hoc putes nostræ commotionis, cum Sapientia dicat in Euangelio: *Monet quomodo mens, corpus, vultus, sermo, oculus & incessus ieiunantis se habere debeant.*

* Cum autem ieiunatis, nolite fieri sicut hypocritæ ** Matth. 6.* tristes. Ideo dixit hypocritas, eo quod dissimulatione alienam personam induat, sicut in scena, qui tragœdias canunt, pro eorum dictis, quorum personas gerunt, motus suos excitant, vt aut irascantur, aut mœreant, vel exsultent. Affectant enim isti vt ieiunare videantur hominibus magis, quam Deo, cupientes isti probari, quod faciebant Iudæi. Ideo nobis dicitur: Vos autem cum ieiunatis, vngite capita vestra, & faciem vestrā lauare, ne pareatis hominibus quia

quia ieiunatis, sed Patri vestro qui est in abscondito: & Pater vestet qui videt in abscondito, reddet vobis. *Tom. 4. lib. de Helia & ieiunio, Cap. 10.*

V I. Ieiunandum esse ijs diebus, quibus ieiunat, in qua versamur, vel commoratur, Ecclesia.

Diversa ieiuniorum in diversis locis observationes, varietate vestis filie regis significata.

** Psal. 44.*

Ambrosius si Romæ esset, sabbato ieiunabat. si autem Mediolani, non ieiunabat.

In observazione ieiuniorum sequendus mos est Ecclesie in qua versamur

Sed quoniam non inuenimus, ut iam supra commemoravi, in Evangelicis & Apostolicis litteris, quæ ad noui Testamenti reuelationem proprie pertinent, certis diebus aliquibus euidenter præceptum obseruanda esse ieiunia: & ideo res quoque ista sicut alia plurimæ, quas enumerare difficile est, inuenit in veste illius * filie Regis, hoc est Ecclesie varietatis locum, indicabo tibi quid mihi de hoc requirenti responderit venerandus Ambrosius, à quo baptizatus sum, Mediolanensis Episcopus. Nam cum in eadem ciuitate mater mea mecum esset, & nobis adhuc catechumenis, parum ista curantibus, illa sollicitudinem gereret, utrum secundum morem nostræ ciuitatis esset sabbato ieiunandum, an Ecclesie Mediolanensis more prandendum, ut hac eam cunctatione liberarem, interrogavi hoc supradictum hominem Dei. At ille: Quid possum, inquit, hinc docere amplius quam ipse facio? Vbi ego putaueram nihil cum ista responsione præcepisse, nisi ut sabbato pranderemus. Hoc quippe ipsum facere sciebam: sed ille secutus adiecit, Quando hic sum non ieiuno sabbato, quando Romæ sum, ieiuno sabbato: ad quamcumque Ecclesiam veneritis, inquit, eius morem seruate, si pati scandalum non vultis aut facere. Hoc responsum reculi ad matrem, ei que succedit, nec dubitauit esse obediendum: hoc etiam nos secuti sumus. Sed quoniam contingit maxime in Africa, ut vna Ecclesia, vel vnius regionis Ecclesie alios habeant sabbato prandentes, alios ieiunantes, mos eorum sequendus mihi videtur, quibus eorum populorum congregatio regenda commissa est. Quapropter si consilio meo, præter-

præsertim quia in hac causa plus forte quàm satis fuit te petente atque urgente locutus sum, libenter acquiescis, Episcopo tuo in hac re noli resistere, & quod facit ipse, sine vlllo scrupulo vel disceptatione sectare. *Augustinus Tom. 2. Epist. 86. ad Casulanum, sub finem. Idem Ambrosij consilium repetit & probat August. Epist. 118.*

VII. Die dominico, & à paschate ad pentecosten ieiunium nescit Ecclesia Catholica.

Dominica die ieiunare nõ possumus, quia Manichæos etiam ob istius diei ieiunia iure damnat Ecclesiamus. *Tom. 3. lib. Epist. 10. Epist. 83.* *sia quòd dominica die ieiunarent B. Leo Pontifex Epist. 93. cap. 4. scribit Manichæos diem dominicum exigere in macore ieiunij, vt per omnia sint à nostræ fidei vnitate discordes. Idem de Aërio memoria prodidit B. Epiphanius, lib. 3. Tom. 1. hærefi 75. D. Augustinus vero Tom. 2. Epist. 86. ad Casulanum quomodo etiam sine peccato die dominico liceat homini Christiano ieiunare, explicat. Quò Lectorem, vt mentem D. Ambrosij rectius intelligat, ablego.*

Scire debet sanctitas vestra Fratres hanc sanctam Pentecosten diem, qua ratione curemus, vel cur istorum quinquaginta dierum numero sit nobis iugis & continuata festiuitas, ita vt hoc omni tempore neque ad obseruandum indicamus ieiunia, neque adorandum Deum genibus succedamus, sed sicut dominica solemus facere, erecti & feriaty resurrectionem Domini celebramus. Dominica enim ideo nobis venerabilis atque solemnis, quia in ea Saluator velut Sol oriens discussis infernotum tenebris luce resurrectionis emicuit, ac propterea ipsa dies ab hominibus seculi, dies Solis vocatur, quòd ortus eã Sol iustitiæ Christus illuminet. Instar ergo dominicę tota quinquaginta dierum curricula celebrantur, & omnes isti dies velut dominici deputantur. Resurrectio enim dominica est. *Tom. 3. Serm. 61. de Pentecoste.*

A paschate ad pentecosten nulla indicuntur ieiunia ab Ecclesia.

Si peccauerit in te frater tuus, increpa illũ.] Quòd si Iudæi sabbatum ita celebrant, vt & mensẽ & an-

Traditio maiorum est dies quinquaginta pentecostes ut pascha celebrandos.

num totum quasi sabbatum habeant, quanto magis nos resurrectionem Domini celebrare debemus? Et ideo Maiores tradiderunt nobis p̄tecostes omnes quinquaginta dies ut pascha celebrandos, quia octaua hebdomadis initium pentecosten facit. Vnde & Apostolus quasi Christi discipulus, qui sciret diuersitatem temporum, scribes ad Corinthios: * Apud vos, inquit, forsitan manebo & hyemabo. Et infra: Manebo autem Ephesi vsque ad pentecosten. Ostium enim mihi apertum est magnum. Itaque apud Corinthios hyemem agit, quorū erroribus angebatur, quod eorū circa Dei cultum frigeret affectus. Cum Ephesijs pentecosten celebrat, atque his tradit mysteria, relaxat animum, quia fidei cernebat ardore feruentes. Ergo per hos quinquaginta dies ieiunium nescit Ecclesia, sicut dominica qua Dominus resurrexit, & sunt omnes dies tamquam dominica. Tom. 5. admodū ex a lib. 8. Comment. in cap. 17. Luce.

* 1. Cor. 16.

Die dominica ieiunium nescit Ecclesia, quæ admodū ex a paschate ad pentecosten.

CAPVT QVARTVM De Quadragesimali Ieiunio.

I. Quadragesimam à Christo consecratam & præceptam esse.

Christus ieiunium quadragesimæ dierum consecrauit.

Sanctæ quadragesimæ rationem, cuius hodie initium celebramus, frequenter edidimus, & cur tot dierum numero ieiunemus sæpe docuimus. Diximus enim quod Dominus Iesus Christus hunc eundem numerum ieiunij consecrauit, & continuatis diebus noctibusque non capiens cibum, vnum ieiunij corpus effecerit, hoc est, licet dici ordo noctis interrumpetur aduentu, non tamen interruptus est ordo ieiunij. Vnde erant apud eū plura temporum curricula, sed abstinentiæ dies vna, ostēdens nobis ita nos hunc numerum integrum ieiunare debere, ut quia totam quadragesimam complecti non possumus solido & vno ieiunio, vel quotidianis eandem